

SELETUSKIRI

Eesti seisukoht Euroopa Liidu nõukogu otsuse eelnõu kohta, millega antakse luba alustada läbirääkimisi Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahel institutsiooniliste lahenduste üle siseturgu käsitlevate ELi ja Šveitsi kokkulepete puhul ning kokkulepete üle, mis on aluseks Šveitsi alalisele panusele liidu ühtekuuluvusse ja Šveitsi osalemisele liidu programmides.

I. Sissejuhatus

Välisministeerium esitab Vabariigi Valitsuse istungile Eesti seisukoha Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse eelnõu (edaspidi eelnõu)¹ ja selle juurde kuuluvate läbirääkimiste juhiste kohta (edaspidi juhised)². Nõukogu otsuse eelnõu ja sellele lisatud juhised käsitlevad Euroopa Liidu (edaspidi ka *EL*) ja Šveitsi Konföderatsiooni (edaspidi *Šveits*) vaheliste läbirääkimiste alustamist siseturgu seotud institutsionaalsete lepete üle, mis loovad aluse Šveitsi püsivaks panuseks EL ühtekuuluvusfondi ja Šveitsi ühinemiseks EL programmidega.

EL ja Šveits on tihedalt seotud nii majanduslikult, ajalooliselt, kultuuriliselt, sotsiaalselt kui ka poliitiliselt. EL on Šveitsi peamine kaubanduspartner ja Šveits on ELi 4. kaubanduspartner. Šveits osaleb ELi siseturul ja on Schengeni assotsieerunud liige. Šveitsi elektrisüsteemid on tihedalt seotud ELi elektrivõrguga. EL-Šveitsi suhteid raamistavad hetkel mitmed kahepoolsed lepped.

Aastatel 2014–2021 pidasid EL ja Šveits läbirääkimisi institutsioonilise raamleppe (*Institutional Framework Agreement, edaspidi IFA*) üle, mis oleks pidanud uuendama seniseid kahepoolseid leppeid. IFA oleks pakkunud ühtse raamistiku siseturgu seotud kokkulepetele ning võimaldanud luua raamistiku ka lisakokkulepetele. Novembris 2018 saavutati esialgne kokkulepe institutsioonilist raamistikku käsitleva lepingu eelnõu teksti suhtes. Kuna Šveitsi Liidunõukogu keeldus eelnõu teksti heaks kiitmast, peatati läbirääkimised muude kokkulepete üle. Pärast püüdlusi leida lahendus kokkuleppe saavutamiseks, otsustas Šveitsi Liidunõukogu 26. mail 2021 ühepoolset läbirääkimist IFA üle lõpetada.

25. veebruaril 2022 tegi Šveitsi Liidunõukogu ettepaneku taasavada läbirääkimised tervikliku EL-Šveitsi kahepoolsete suhete paketi üle, kus institutsionaalsed küsimused lahendatakse olemasolevate ja tulevaste kahepoolsete lepete raames. 2022. aasta märtsist ja 2023. aasta novembrini pidasid Euroopa Komisjoni (edaspidi Komisjon) esindajad Šveitsiga ettevalmistavaid kõnelusi, et teha kindlaks, kas Šveitsi Liidunõukogu ettepanekute alusel saaks läbirääkimisi taas alustada. Need kõnelused viisid vastastikuse mõistmiseni, et mõlemal poolel on ühtne arusaam edasiste sammude osas ning tervikliku läbirääkimispaketi komponentidest ja parameetritest, samuti soovitud eesmärgid ja lahendused peamistele institutsioonilistele ja valdkondlikele küsimustele. Ühtset arusaama toetas Šveitsi Liidunõukogu 8. novembril 2023 ja Komisjon 21. novembril 2023. Pooled leppisid kokku, et ühtset arusaama kasutatakse läbirääkimismandaatide alusena. Läbirääkimistega soovitakse lõpule jõuda 2024. aasta jooksul.

1 COM(2023) 798 final- Nõukogu otsus, millega antakse luba alustada läbirääkimisi Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahel institutsiooniliste lahenduste üle siseturgu käsitlevate ELi ja Šveitsi kokkulepete puhul ning kokkulepete üle, mis on aluseks Šveitsi alalisele panusele liidu ühtekuuluvusse ja Šveitsi osalemisele liidu programmides.

2 COM(2023) 798 final LISA: Juhised läbirääkimiste pidamiseks institutsiooniliste sätete üle siseturgu käsitlevate ELi ja Šveitsi kokkulepete puhul ning Šveitsi osalemisel liidu programmides Šveitsi alalise panuse aluseks olevate kokkulepete puhul.

Nõukogu otsus on õiguslik vahend, et Komisjon saaks alustada läbirääkimisi siseturuga seotud institutsiooniliste lepete üle Šveitsiga. Ettevalmistavate kõneluste käigus anti korrapäraselt aru liikmesriikidele Euroopa Vabakaubanduse lepingu töörühmas (*edaspidi* EFTA) ja Euroopa Parlamendile. Euroopa Parlament nõudis oma 4. oktoobri 2023. aasta resolutsioonis, et kõnelused viidaks viivitamata lõpule, läbirääkimisvolitused võetaks kiiresti vastu ja et läbirääkimised viidaks lõpule veel praeguse komisjoni ja Euroopa Parlamendi koosseisu ametiajal. Nõukogu otsuse eelnõud arutati EFTA töörühmas 10. jaanuaril 2024, 31. jaanuaril 2024 ning see on plaanis heaks kiita märtsi keskpaigaks. Läbirääkimisi soovitakse Šveitsiga alustada 2024. aastal ning jõuda sama aasta jooksul kokkulepete allkirjastamiseni.

Eesti seisukoha on koostanud Välisministeeriumi Euroopa osakonna Lääne-Euroopa büroo nõunik Siret Schaer (telefon 637 7137; siret.schaer@mfa.ee) ja juriidilise osakonna EL õiguse büroo jurist Margo Roasto (telefon 637 7435, margo.roasto@mfa.ee). Valdonna eest vastutab Välisministeeriumi poliitika asestantsler Kyllike Sillaste-Elling (telefon 637 7105; kyllike.sillaste-elling@mfa.ee).

II. Nõukogu otsuse eelnõu sisu

Nõukogu otsuse eelnõu käsitleb Komisjonile volituse andmist läbi rääkida tervikliku meetmete paketi üle Šveitsiga. Paketi raames toimuks 5 olemasoleva kokkulepe uuendamine (kahepoolsed kokkulepped inimeste vaba liikumise, õhutranspordi, rongi- ja maatranspordi, põllumajandustoodete kaubanduse, vastastikkuse tunnustamise teemadel), sõlmitaks 3 uut kokkulepet valdkondades, mille osas oli Nõukogu juba nõusoleku andnud läbirääkimiste pidamiseks (elekter, toiduohutus ja tervis) ja sõlmitakse 2 uut kokkulepet (EL teadusprogrammidega kaasumine ja CH panus ühtekuuluvusfondi).

Konkreetselt eesmärgiks on leida lahendusi pikaajalistele struktuursetele küsimustele, luua uus EL ja Šveitsi vaheliste õiguste ja kohustuste tasakaal, luua õiguslik kindlus ja ühtne lähenemine erinevates siseturгу puudutavates valdkondades. Selleks on otsuse eelnõus ja läbirääkimiste juhistes välja toodud põhimõtted, millele olemasolevad ja tulevased lepped EL ja Šveitsi vahel peaksid vastama.

Otsuse eelnõuga võetakse tagasi varasem Nõukogu otsus, mis annab loa avada läbirääkimised institutsioonilise raamlepe üle ja asendatakse see käesoleva nõukogu otsusega. Läbirääkimiste ajal konsulteeritakse selleks moodustatud erikomiteega.

Läbirääkimiste juhised panevad paika institutsioonilised põhimõtted, riigiabi põhimõtted, Šveitsi panuse liidu ühtekuuluvusfondi, põhimõtted Šveitsi osalemisel liidu programmides, põhimõtted inimeste vaba liikumise kokkuleppeks ning põhimõtted kaupade ja reisijateveo kokkuleppeks.

Läbirääkimiste juhiste esimene osa käsitleb institutsioonilisi sätteid, mis lähtuvad eesmärgist, et lepingute osapooled peavad tagama ühtse lähenemise ja õigusliku kindluse siseturгу puudutavates küsimustes. Selleks rakendatakse kõiki institutsioonilisi sätteid kõikides olemasolevates ja tulevastes EL-Šveitsi siseturгу puudutavates kokkulepetes.

Institutsioonilised sätted sisaldavad järgmisi põhimõtteid ja elemente:

- Liidu õigustiku ühetaoline tõlgendamine ja rakendamine siseturu raames sh. riigiabi osas: eeldab, et kokkuleppeid Šveitsi ja liidu vahel tõlgendatakse ja rakendatakse vastavalt Euroopa Liidu Kohtu kohtupraktikale. Seda nii enne kui ka pärast vastava kokkuleppe allkirjastamist.

- Dünaamiline joondumine: osapooltel on kohustus tagada Šveitsi dünaamiline joondumine liidu õigustikuga ja selle sisse viimine Šveitsi õigusesse.
- Vaidluste lahendamine: tõhus vaidluste lahendamise mehhanism, millega kaitstakse Euroopa Liidu Kohtu pädevust tõlgendada liidu õigust. Selleks tuleks luua sõltumatu vahekohus. Kui lepingute sätete kohaldamine hõlmab liidu õiguse mõisteid, peaks vahekohtul olema kohustus pöörduda Euroopa Liidu Kohtusse, kes teeb vahekohtu jaoks õiguslikult siduva otsuse
- Kokkulepete seotus: menetluse järgimine juhtumitel, kui üks kokkuleppe osapool leiab, et teine osapool ei ole täitnud vahekohtu otsuse, sh. esimese võimalus võtta asjaomase kokkuleppe või mis tahes muu siseturgu käsitleva kokkuleppe raames proportsionaalseid ja tõhusaid kompensatsioonimeetmeid, näiteks sellise kokkuleppe või selliste kokkulepete täielik või osaline peatamine. Säilitakse kehtivad 2002. aastal sõlmitud EL-Šveitsi kokkulepete lõpetamise põhimõtted.
- Tulevikku suunatud institutsioonilised lahendused. Läbirääkimistel loodud institutsioonilised põhimõtted kehtivad ka tulevaste siseturuga seotud lepete korral.

Kehtivaid leppeid EL ja Šveitsi vahel, mis puudutavad siseturgu, tuleks muuta, et lisada neisse samasugused institutsioonilised sätted, nagu läbirääkimistel kokku lepitud. Nendeks lepeteks on:

- Isikute vaba liikumise leping (*Agreement on the Free Movement of Persons*);
- Õhutranspordialane kokkulepe (*Agreement on Air Transport*);
- Kaupade ja reisijate raudtee- ja maanteeveo leping (*Agreement on the Carriage of Goods and Passengers by Rail and Road*);
- Põllumajandustoodetega kauplemise leping (*Agreement on Trade in Agricultural Products*);
- Vastavushindamise vastastikuse tunnustamise kokkulepe (*Agreement on Mutual Recognition in Relation to Conformity Assessment*)

Institutsioonilised sätted kohalduvad tulevikus sõlmitavatele kokkulepetele, sh nendele, mis on tulemuseks juba alustatud läbirääkimistele elektri ja toiduohutuse valdkonnas. Enne seda, kui Šveits on ELiga lõpetanud läbirääkimised institutsiooniliste sätete üle, ei tohiks anda Šveitsile ligipääsu siseturu uutele sektoritele.

Riigiabi osas peetakse vajalikuks tagada võrdne konkurents EL siseturul. Seetõttu peavad EL ja Šveitsi riigiabireeglid olema lisatud kehtivasse õhutranspordialasesse kokkuleppesse ja kaupade ja reisijate raudtee- ja maanteeveo leppesse ning tulevikus sõlmitavatesse elektrileppesse. Riigiabi kontroll peab põhinema materiaal- ja menetlusõiguse normidel, mis on samaväärsed ELis kohaldatavate normidega.

EL-Šveitsi kokkulepe loob aluse Šveitsi regulaarsele, vastastikku kokku lepitud ja õiglasele panusele EL ühtekuuluvusse. See panus on keskne Šveitsi osalemisel siseturul. Kokkulepe peab seega looma pikaajalise finantsmehhanismi Šveitsi poolseks finantspanuseks parendamaks majanduslikku ja sotsiaalset ühtsust ELis. Esimene alalise mehhanismi alusel antav panus peab sisaldama täiendavat rahalist kohustust, mis katab perioodi 2024. aastast kuni püsimehhanismi rakendumiseni.

Läbirääkimised peaksid hõlmama eraldiseisvat kokkulepet, mis panevad aluse Šveitsi osalemisele liidu programmides. Kokkulepe peaks:

- Tagama õiglase tasakaalu panuste ja kasudega, mida Šveits saab liidu programmides osalemisega.

- Panema aluse liidu programmides osalemise tingimustele, sh. eri programmides ja nende halduskuludes osalemiseks antava rahalise panuse kalkulatsioon. Kõnealust panust käsitatakse vastavalt finantsmääruse artikli 21 lõikele 5 sihtotstarbelise tuluna;
- See ei anna Šveitsile liidu programmide suhtes otsustusõigust, välja arvatud juhul, kui selline õigus on vastavas liidu vahendis ette nähtud.
- Garanteerima liidu õigused, et tagada asjakohane finantsjuhtimine ja kaitsta oma finantshuve.

Kokkulepped peaks kindlaks määrama Šveitsi finantspanuse mahu liidu eelarvesse; seadma reeglid, mis puudutavad liidu rahastuse finantsjuhtimist; tagama liidu finantshuvide kaitse (sh. ebaregulaarsuste ära hoidmiseks, tuvastamiseks, uurimiseks, parandamiseks). Administratiivuuringusi võiks läbi viia Euroopa Pettusevastane Amet (OLAF), Euroopa Prokuratuur võib uurida ja süüdistada liiduvastaseid kriminaalrikkumisi.

Kokkuleppega tuleks ette näha Šveitsi võimalik osalemine muudes liidu programmides kokkuleppele lisatud ühe või mitme protokollu kaudu. Kokkuleppe alusel loodud organ peaks sellised protokollid vastu võtma lihtsustatud korras. Protokollides „Euroopa horisont“, (*Horizon Europe*), Euratomi teadus- ja koolitusprogrammis (*Euratom Research and Training Programme*), ITERi ja tuumasünteesienergeetika arendamise Euroopa ühisettevõttes (*European Joint Undertaking for ITER, Development of Fusion Energy*), „Digitaalne Euroopa“ (*Digital Europe*) ja Erasmus+ peaksid looma kindlad alused ja tingimused Šveitsi osalemiseks nendes programmides. Copernicuse osas tuleb panna paika Šveitsi osalemise peamised põhimõtted ja tingimused vastavalt EL Kosmoseprogrammi regulatsioonile (*EU Space Programme Regulation*), eriti vastavalt selle artiklitele 3(c), 7 ja 24.

Ilma et see piiraks kohustust inkorporeerida kehtiv ja tulevane liidu õigus isikute vaba liikumist käsitlevasse kokkuleppesse ning austades liikmesriikide vahelise diskrimineerimise keelu ja vastastikkuse põhimõtet, võib osutada vajalikuks kokku leppida erisustes. Need võivad olla seotud parema kaitsega väljasaatmise eest, majanduslikult mitteaktiivsete ELi kodanike alalise elamisloaga, riiklike isikutunnistuste biomeetrilisi tunnuseid käsitlevate nõuetega ja kohaldatavate eranditega sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimisel. Need muudatused ei tohiks kaasa tuua praegu kehtivate õiguste vähenemist. Need erisused peavad olema kooskõlas mittediskrimineerimise, põhjendatuse ja proportsionaalsuse põhimõttega.

Liit võib kokku leppida, et Šveits ei pea olema seotud tulevaste muudatustega liidu lähetatavaid töölisi puudutavates õigusinstrumentides, kui nende eesmärgiks on nõrgestada või vähendada töötingimusi, eelkõige töötasu ja toetusi.

Kaupade ja reisijateveo kokkuleppe osas on võimalikud kohandused, mis aga ei tohiks mõjutada kokkuleppe kohaldamisala va. Šveitsi riigisiseseid veod.

III. Nõukogu otsuse eelnõu mõjude analüüsi kokkuvõte

Eesti hinnangul aitavad läbirääkimised ELi ja Šveitsi kahepoolseid suhteid käsitleva tervikliku meetmepaketi üle kaasa liidu poliitikaeesmärkide saavutamisele mitmes valdkonnas, nt õigusküsimused, põhiõigused ja tööhõive; ettevõtlus ja tööstus; tervis; transport; energia; toiduohutus; kaubandus; ühtne turg; konkurents; teadus ja haridus.

ELi eelarvet mõjutavad sõlmitavad kokkulepped, mis käsitlevad Šveitsi osalemist ELi programmides „Euroopa horisont“ (*Horizon Europe*), Euratomi teadus- ja koolitusprogrammis (*Euratom*), ITERi ja tuumasünteesienergeetika arendamise Euroopa ühisettevõttes (*European Joint Undertaking for ITER and the Development Fusion Energy*), „Digitaalne Euroopa“ (*Digital Europe*), programmis Erasmus+ ning Copernicus. Siinkohal lähtutakse ekvivalentsuse

põhimõttest, mis võimaldab ka liidu kehanditel osaleda Šveitsi sarnastes uurimis- ja innovatsiooniprogrammides. Eesti toetab EUREKA platvormil koostöö jätkumist.

Samuti mõjutab EL eelarvet kokkulepe, mis loob mehhanismi Šveitsi finantspanuseks vajalike Liidu infosüsteemide arendamiseks, hoolduseks ja töös hoidmiseks. Kokkulepped sõlmitakse ka Šveitsi panuse osas agentuurides ja kehandites, mille töös Šveits osaleb. Leiame, et tegemist on lahendusega, mis parendab ELi infosüsteemide arendamist ja haldamist.

Täpsed eelarvelised mõjud selguvad läbirääkimiste käigus.

Siseturu ja teenuskaubanduse perspektiivist toetame EL-Šveitsi läbirääkimiste mandaati. Nõustume Komisjoni soovitustega, mis rõhutavad ühtsete siseturu reeglite olulisust, tagades nii ELi kui ka Šveitsi kodanike ja äride võrdset kohtlemist.

Rahandusministeeriumile sobivad välja pakutud riigiabi sätted. Riigihankeid otsuse ettepanekus käsitletud pole, kuid kuna Šveits on liitunud WTO riigihankelepinguga, peavad liikmesriigid ja Šveits kohtlema teineteise ettevõtjaid võrdselt ning vastastikku on tagatud ligipääs riigihangetele.

Eesti teenuste eksport Šveitsi moodustas 2022. aastal 273 mln eurot ehk 2,6% kogu Eesti teenuste ekspordist. Suurema osa eksporditavatest teenustest moodustasid transport (44%) ning muud äriteenused (42%). Meie teenuspakkujate konkurentsivõimele on oluline võrdsem juurdepääs Šveitsi teenusturule. Sellele aitab kaasa nii Šveitsi poolt EL lähetatud töötajate direktiivi ülevõtmine kui ka IMI infovahetuse süsteemiga (*Internal Market Information System*) liitumine. Tööstusele antud eelnõu suuremat mõju ei avalda.

Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium peab vajalikuks läbirääkimiste käigus kutsekvalifikatsioonide tunnustamise praktikate ülevaatamist.

Ühtsete (ELi) reeglite järgmine energiakaubanduses suures plaanis tugevdab ELi energiaturgu ja suurendab varustuskindlust mõlemapoolselt. Oluline on, et Šveitsi turuosalistele ja ettevõtetele kehtiksid samad reeglid nagu ELi omadele ja et neile siseriiklikult mingeid eeliseid ei loodaks. Mis puudutab taastuvenergia piiriüleseid projekte, siis ühtsete reeglite kehtestamine energia sektoris Šveitsi ja EL teenuspakkujatele tugevdaks mõlema osapoole konkurentsivõime ja varustuskindlustuse ning soodustaks innovatsiooni.

Lennunduse valdkonnas on Eestil Šveitsiga sõlmitud kahepoolne leping. Läbirääkimiste käigus nähakse ette õiglaste ELi tingimuste lisamine, sh on oluline lisada riigiabi ja ausa konkurentsi põhimõtted ka lennunduslepingusse, et tagada siseturu toimimine ja võrdne kohtlemine. Uuemates EL ja kolmandate riikide vahelistes lennunduslepingutes käsitletakse riigiabi ja ausat konkurentsi, sellega tuleks arvestada ka Šveitsi lepingu ülevaatamisel.

Eestil on Šveitsiga olemas maanteevedude kokkulepe aastast 1997. Kokkuleppe artikkel 3 reguleerib sõitjate vedu ning artikli 3 punkt 4 kohaldub rahvusvahelisele liiniveole. Artikli 3 punkti 4 on täpsustatud 25. juuni 1997. a protokollis punktis 1. Alates kokkuleppe sõlmimisest kuni tänaseni ei ole Eesti ja Šveitsi vahel ning transiidina läbi Eesti ja Šveitsi olnud ühtegi bussiliini.

Põllumajanduse osas (tollitariifid ja kvoodid) on EL-Šveitsi vahel olemasolev kokkulepe, kus ka tulevikus jäävad kehtima eelnevalt kokkulepitu, sh. erandid.

Isikute vaba liikumist puudutavates aspektides nõustub Eesti Komisjoni soovitustega jääda maksimaalselt EL õiguse piiresse, et lihtsustada välislepingute rakendamist, võimalikke tõlgendusi tulevikus ja kõikidele arusaamist EL õigusest. Peame oluliseks vastastikkuse põhimõtet, et nii ELi kodanikele, kui ka ELi teenusepakkujatele Šveitsis kohalduksid samasugused õigused nagu Šveitsi kodanikele ja teenusepakkujatele ELis ning et Šveitsi kodanikele EL-is ei kohalduks soodsamad sätted kui kõikidele teistele EL kodanikele.

Seni on läbirääkimised EL ja Šveitsi vahel ühtekuuluvusrahastusse toetuse eraldamiseks olnud väga ajamahukad ja toetuste rakendamine ebaproportsionaalselt halduskoormav, kuna hetkel ei saa Eesti selle rakendamisel toetuda 100% EL õigusele. Seetõttu tervitame seda, et meetmepaketiga on kavas luua alus regulaarse rahalise panuse eraldamisele Šveitsi poolt.

IV. Õiguslik alus ja vastavus pädevuse andmise põhimõttele

Nõukogu otsuse menetlusõiguslikud alused on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 218 lõiked 3 ja 4, mis sätestavad menetlusreeglid EL välislepingute läbirääkimisel. Lisaks kohaldub Euratomi lepingu artikkel 101 nendes valdkondades, mida reguleerib Euratomi leping.

Nõukogu otsusega kavandatud meede on proportsionaalne, pidades silmas eesmärki luua õiguslikku kindlust ja tagada, et kõik, kes osalevad EL siseturul, peavad järgima samu reegleid ja kohustusi.

Tegemist on Liidu ainupädevusse kuuluva valdkonna otsusega.

V. Valitsuse seisukoha selgitus

Eesti toetab nõukogu otsust, millega antakse komisjonile mandaat pidada Euroopa Liidu nimel läbirääkimisi Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheliste siseturgu puudutavate kokkulepete üle, eelnõu vastuvõtmist nõukogus.

Eesti peab oluliseks, et Šveitsi ja EL läbirääkimistega tagatakse siseturgu puudutavate EL-Šveitsi vaheliste olemasolevate ja tuleviku kokkulepete ühtne institutsiooniline osa, tagatakse Šveitsi regulaarne panus ühtekuuluvusfondi ning võimaldatakse Šveitsil liituda Liidu programmidega.

Sellega tagatakse siseturgu puudutavates valdkondades ühtsed reeglid, õiguskindlus, Šveitsi regulaarne panus Liidu ühtekuuluvusfondi, Šveitsi panus Liidu programmide haldamisse ja arendamisse. Ühtlasi tagatakse sellega EL kodanikele ja teenuste pakujatele Šveitsis samasugused õigused kui Šveitsi kodanikele ja teenusepakujatele ELis ning tagab, et Šveitsi kodanikele EL-is ei kohaldataks soodsamaid sätteid kui kõikidele teistele EL kodanikele.

VI. Arvamuse saamine ning seisukohtade kooskõlastamine

Eesti seisukoha koostamiseks on sisendit küsitud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumilt, Rahandusministeeriumilt, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumilt, Kliimaministeeriumilt, Haridus- ja teadusministeeriumilt, Kultuuriministeeriumilt, Siseministeeriumilt, Sotsiaalministeeriumilt ning Justiitsministeeriumilt. Tagasiside saime Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumilt, Rahandusministeeriumilt, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumilt, Kliimaministeeriumilt, Haridus- ja teadusministeeriumilt, Kultuuriministeeriumilt ning Siseministeeriumilt. Saabunud sisenditest arvestasime kõikide ministeeriumite sisendiga. Sotsiaalministeeriumil ning Justiitsministeeriumil kommentaare ei olnud. Välisministeerium on edastanud otsuste eelnõud ka ettevõtlusorganisatsioonidele tutvumiseks.

LISAD:

1) COM(2023) 798 final- Nõukogu otsus, millega antakse luba alustada läbirääkimisi Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahel institutsiooniliste lahenduste üle siseturgu käsitlevate ELi ja Šveitsi kokkulepete puhul ning kokkulepete üle, mis on aluseks Šveitsi alalisele panusele liidu ühtekuuluvusse ja Šveitsi osalemisele liidu programmides.

- 2) COM(2023) 798 final LISA: Juhised läbirääkimiste pidamiseks institutsiooniliste sätete üle siseturgu käsitlevate ELi ja Šveitsi kokkulepete puhul ning Šveitsi osalemisel liidu programmides Šveitsi alalise panuse aluseks olevate kokkulepete puhul.